

dr Małgorzata Sekrecka

Metodyka prowadzenia obserwacji występowania owocnicy gruszowej (*Hoplocampa brevis* Klg.)

Owocnica gruszowa *Hoplocampa brevis* Klg. to błonkówka (Hymenoptera) z rodziny pilarzowatych (Tenthredinidae).

Występowanie i rośliny żywicielskie

Owocnica gruszowa występuje głównie w północnej i środkowej Europie, m.in. na Białorusi, Ukrainie i w Mołdawi, w środkowej i południowej europejskiej części Rosji. W mniejszym nasileniu notowana jest w Azji i Ameryce Północnej. W Polsce może występować na terenie całego kraju. Rośliną żywicielską szkodnika są grusze.

Opis szkodnika

Błonkówka owocnicy gruszowej ma ciało około 4-5 mm długości o rozpiętości skrzydeł 10 - 12 mm. Jaja są owalne, białe, długości 1 mm. Larwy kremowobiałe z brązową głową, długości około 16 mm. Zimują larwy w kokonach ziemnych na głębokości 10-20 cm. Wylot dorosłych błonkówek ma miejsce na początku kwitnienia grusz. Po kilku dniach od wylotu samice składają jaja pojedynczo do wnętrza kwiatu. Jedna samica składa przeciętnie od 30 do 40 jaj. Po około 6 dniach (w temperaturze 10 - 18 ° C) z jaj wylęgają się larwy i wgryzają się do zawiązka. W ciągu roku występuje jedno pokolenie.

Objawy żerowania i szkodliwość

Larwa żerując wewnątrz zawiązka gruszy uszkadza komorę nasienną, na skutek czego młody owoc przestaje się rozwijać i po pewnym czasie opada na ziemię. W przyszypułkowej części zawiązka widoczny jest otwór z czarnymi odchodami owada. Jedna larwa może uszkodzić kilka zawiązków.

Metoda prowadzenia obserwacji

Do monitorowania występowania i przebiegu lotu owocnicy gruszowej bardzo przydatne są białe pułapki lepowe, które należy zawiesić w sadzie gruszowym wczesną wiosną, przed fazą białego pąka kwiatowego. Liczba pułapek zależy od wielkości sadu. Najczęściej stosuje się 2-3 pułapki w sadzie o powierzchni do 2 ha.

Opracowanie wykonano w ramach zadania nr 1.10 „Opracowanie metodyk prowadzenia obserwacji występowania organizmów szkodliwych i oceny potrzeby wykonania zabiegów ochrony roślin”, Programu Wieloletniego „Rozwój zrównoważonych metod produkcji ogrodnictwa w celu zapewnienia wysokiej jakości biologicznej i odżywczej produktów ogrodnictwa oraz zachowania bioróżnorodności środowiska i ochrony jego zasobów”, finansowanego przez MRiRW.

W większych sadach, szczególnie o zróżnicowanej topografii, konieczne jest umieszczenie większej liczby pułapek, w różnych miejscach sadu. Pułapki należy zawiesić na drzewach rosnących na obrzeżach sadu oraz w środkowej części kwatery. Pułapki umieszcza się w koronie drzew na wysokości około 1.5 m, od strony południowej. Co 2-3 dni notuje się liczbę odłowionych błonkówek owocnicy. Kontrolę pułapek prowadzi się od końca kwietnia do początku czerwca. Każdorazowo notuje się liczbę odłowionych owocnic i usuwa się je z pułapki, co ułatwia dalsze obserwacje. Nanosząc na wykres liczbę odłowionych owadów w poszczególnych terminach uzyskuje się przebieg dynamiki lotu szkodnika. Pozwala to na ustalenie początku lotu szkodnika, maksimum i zakończenia lotu. Na podstawie uzyskanych danych można określić obecność i liczebność szkodnika w sadzie oraz wyznaczyć optymalny termin zwalczania. **Jako próg zagrożenia przyjęto 20 owadów dorosłych owocnicy gruszowej odłowionych na 1 pułapkę w okresie od końca kwietnia do początku czerwca.**

Monitoring występowania larw owocnicy w sadzie należy prowadzić po zakończonym kwitnieniu, kiedy pojawią się młode zawiązki owoców. Obserwacje te wykonuje się głównie w sadach, w których stwierdzono obecność błonkówek w białych pułapkach lepowych. W tym celu należy przejrzeć 4 próby po 100 zawiązków owocowych (łącznie 400 sztuk) w sadzie i zanotować liczbę uszkodzonych zawiązków. Obecność larw szkodnika będzie sygnalizowała konieczność monitoringu w następnym roku i przygotowanie się do ewentualnego zwalczania owocnicy gruszowej preparatami dozwolonymi do ochrony gruszy.

Owocnica gruszowa

Fot. 1. Owocnica gruszowa

http://www.agroatlas.ru/content/pests/Hoplocampa_brevis/Hoplocampa_brevis.jpg

Fot. 2. Uszkodzone przez larwy owocnicy gruszowej zawiązki gruszy

http://ephytia.inra.fr/hypp/hypp_utilisateur/images/Hoplocampa_brevis-2.jpg

Opracowanie wykonano w ramach zadania nr 1.10 „Opracowanie metodyk prowadzenia obserwacji występowania organizmów szkodliwych i oceny potrzeby wykonania zabiegów ochrony roślin”, Programu Wieloletniego „Rozwój zrównoważonych metod produkcji ogrodniczej w celu zapewnienia wysokiej jakości biologicznej i odżywczej produktów ogrodniczych oraz zachowania bioróżnorodności środowiska i ochrony jego zasobów”, finansowanego przez MRiRW.